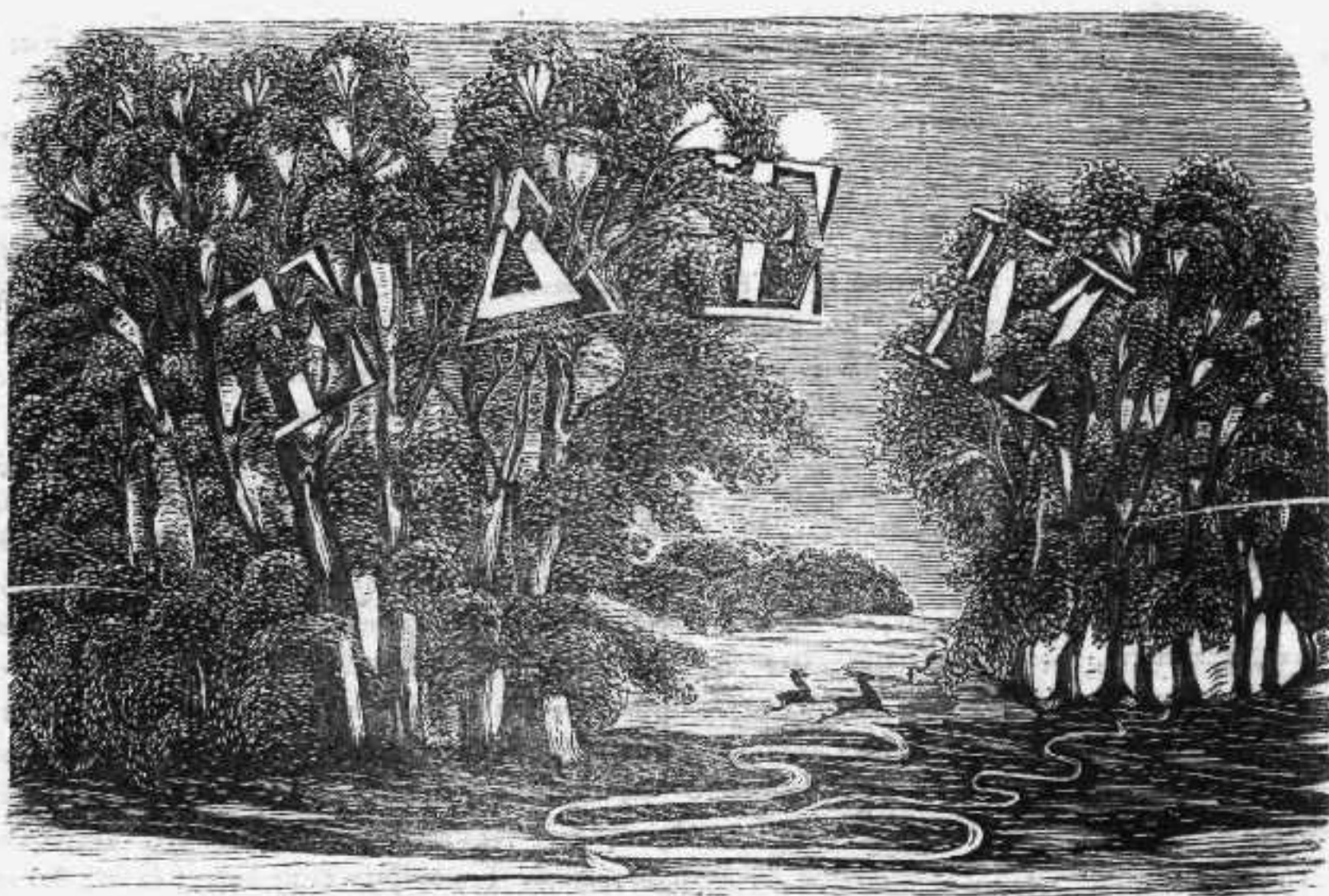




ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΣΤ'.

ΜΑΙΟΥ 1 1862.

ΕΤΟΣ Α'.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ

Υπό τοῦ Γάλλου Κόμητος ΛΑΣ ΚΑΖ (LAS CASES).

(Συνέχεια "Ιδε Φυλλ. Ε'.)

Τότε, αἰφνιδία τις ἐκπληξίς ἐξωγραφίσθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν στρατιωτῶν, τῶν ὑπαξιωματικῶν, τῶν ἀξιωμαρικῶν καὶ ὅλων τῶν θεατῶν· ἐξεπλήττοντο βλέποντες τὸν Αὐτοκράτορα τιθέμενον τοιοῦτοτρόπως ἐν μέσῳ τῶν

Ἀγγλικῶν λογγῶν ἐξ ὧν τινες ἤγγιζον τὸ στήθος του. Τὸ τόλμημα αὐτὸ μεγίστην ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν, κατὰ δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ Ὑπερηφάνου ἐπιστροφὴν μας μᾶς ἐζήτησαν πληροφορίας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ μᾶς ἡρώτων ἐάν προσεφέρετο τοιοῦτοτρόπως καὶ πρὸς τοὺς στρατιώτας του· ἐπὶ τῇ καταφατικῇ ἡμῶν ἀπαντήσει ἐξεπλήχθησαν τὰ μέγιστα διὰ τὴν τόλμην του διότι μέχρι τοῦδε ποτὲ δὲν ἐφαντάζοντο ὅτι εἰς ἡγεμῶν ἡδύνατο νὰ προγυμνάξῃ καὶ διδάσκῃ ὁ ἴδιος τοὺς στρατιώτας του ὡς ἀπλοῦς δεκανεῦς. Τότε ἡδυνήθημεν εὐκόλως νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ οὐδεμίαν ἀκριβῆ ἰδέαν εἶχον περὶ τοῦ ἀτόμου τοῦ Αὐτοκράτορος καίτοι πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν οὗτος ὑπῆρξε τὸ μόνον ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς των καὶ τῶν ἀγώνων των.

Ἐπιρροή τοῦ Αὐτοκράτορος ἐπὶ τῶν Ἀγγλῶν
τοῦ Βελλεροφώντος.

Ἀπὸ Δευτέρας 17 μέχρι Σαββάτου 22. — Ἐξακο-
λουθοῦμεν τὴν πλοῦν μας μὲ ὄχι τόσο εὐδαίμονες ἀνέμους.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἐν μέσῳ τῶν
ἀσπονδωτέρων ἐχθρῶν του διαμονὴν του, ἐκείνων μάλιστα
οἵτινες τοσαύτας ἀνυποστάτους περὶ αὐτοῦ εἶχον λάβει
πληροφορίας, καὶ ἤρχισεν ἤδη νὰ ἐξασκῇ ἐπ' αὐτῶν τὴν
ἐπιρροήν του. Ὁ πλοίαρχος, οἱ ἀξιωματικοί, ὅλον τὸ πλῆ-
ρωμα τὸ αὐτὸ ἐτήρουν ὅπως καὶ οἱ ἀκόλουθοί του πρὸς
αὐτὸν σέβας. Ὁ πλοίαρχος πάντοτε, Μεγαλειότατε, καὶ ἡ
ὑμετέρα Μεγαλειότης, προσηγόρευεν αὐτόν. Ὅταν δὲ ἀ-
νέβαινε ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, πάντες ἔμενον ἀσκε-
πεῖς μέχρις ὅτου ἀπῆρχετο· τοῦτο δὲν εἶχε συμβῆ κατὰ
τὰς πρώτας ὥρας τῆς ἐπιδησίας του. Εἰς τὸν θάλαμον
του εἰσῆρχοντο διὰ μέσου τῶν ἀξιωματικῶν του, εἰς δὲ
τὴν τράπεζάν του οὐδεὶς ἄλλος ἀξιωματικὸς ἐφαίνετο
ἐκτὸς ἐκείνων οὓς αὐτὸς εἶχε προσκαλέσει ἐκ τοῦ Ὑπερη-
φάνου. Τέλος ὁ Ναπολέων ἐπὶ τοῦ Βελλεροφώντος ἦτο
Αὐτοκράτωρ· ἀνέβαινεν ἐνίοτε εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ συν-
διελέγετο μεθ' ἡμῶν ἢ μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ὑ-
περηφάνου.

Ἐξ ἀπάντων τῶν ἀκολουθησάντων αὐτόν, ἐγὼ ἤμην ἐ-
κείνος ὃν ὀλιγώτερον πάντων ἐγνώριζε, καὶ ὡς ἐρρέθη ἀ-
νωτέρω, ἀνεξαρτήτως τῶν παρ' αὐτῷ ὑπηρεσιῶν μου ὀλίγας
σχέσεις εἶχον λάβει μετ' αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τῆς ἐκ Παρισίων
ἀναχωρήσεώς μου μόλις μοὶ εἶχεν ἀπευθύνει τὸν λόγον,
ἀλλὰ κατὰ τὸν διάπλουν μας ἤρχισε νὰ συνδιαλλέγηται
συχνάκις μετ' ἐμοῦ.

Αἱ περιστάσεις μοὶ ἦσαν ἐκ τῶν εὐνοϊκωτέρων, ἐπεὶ δὲ
καθὼ γνωρίζων τὴν Ἀγγλικὴν ἡδυνάμην νὰ τῷ δίδω πλη-
ροφορίας περὶ τῶν περὶ ἡμᾶς λεγομένων. Ὑπάρξας ποτὲ
ναυτικός, ἐδίδον εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ἐξηγήσεις ὅς μόν-
νος ἐζήτηι, περὶ τοῦ πλοίου, περὶ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς
θαλάσσης· κατοικήσας πρὸς τούτους ἐπὶ δέκα ἔτη τὴν Ἀγ-
γλίαν, εἶχον ἀκριβεῖς ιδέας περὶ τῶν νόμων τῶν ἡθῶν καὶ
τῶν ἐθίμων τοῦ τόπου, καὶ ἡδυνάμην τοιοῦτοτρόπως ν'
ἀπαντῶν προσηκόντως εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις ὅς ὁ Αὐτο-
κράτωρ ἠήρεστεῖτο νὰ μοὶ ἀπευθύνει ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀν-
τικειμένων.

Τέλος, ὁ ἱστορικός μου Ἀτλας μοὶ παρείχεν πλῆθος ἐ-
ποχῶν, χρονολογιῶν καὶ παραλληλισμῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων
ἐρωτούμενος ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος ἀπῆντων πάντοτε με-
τὰ προθυμίας. Συγχρόνως, ἐξώδευον τὰς ἀργὰς ὥρας τοῦ
διάπλου μας συντάττων τὴν ἐπομένην περίληψιν ἐπὶ τῆς ἐν

Ῥαχεφόρ καταστάσεώς μας καὶ τῶν αἰτιῶν αἵτινες ὑπη-
γόρευσαν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐν τῇ περι-
λήψει ταύτῃ εἶχον ἀκριβεῖς καὶ ἐπισήμους σημειώσεις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ. (α) — Ἡ Ἀγγλικὴ μοῖρα δὲν ἦτο λίαν
ἰσχυρά· δύο κορβέττα ἦσαν ἐνώπιον τῆς Βορδιγάλης πο-
λιορκοῦντα ἐν Γαλλικὸν κορβέττον, καὶ καταδιώκοντα τοὺς
Ἀμερικανούς, οἵτινες ἐξήρχοντο καθ' ἐκάστην ἐν μεγάλῳ
ἀριθμῷ. Ἐν Σεξτία ὑπῆρχον δύο ἡμέτεραι φρεγάται κα-
λῶς ὠπλισμέναι, τὸ μεγαλύτερον κορβέττον ὁ Ἡφαιστος
εἰς τὸ βάθος τοῦ λιμένος, καὶ ἐν μεγάλῳ βρίκιον· ὅλα
ταῦτα τὰ πλοῖα ὑφ' ἐνὸς μόνου δικροῦ, ἐκ τῶν μικροτέ-
ρων, ἐξδομήκοντα τέσσαρα τηλεβόλα φέροντος καὶ δύο ἀ-
θλίων κορβέττων ἐπολιορκοῦντο ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀμφι-
βολία ὅτι ἐὰν ἐρρίψοκινδυνεύει τις ἐν ἡ δύο πλοῖα ἡδύνατο
νὰ διέλθῃ. Ἀλλ' ὁ γενικὸς πλοίαρχος ἦτο δειλὸς καὶ ἀ-
πεποιθήθη τοῦ νὰ ἐξέλθῃ· ὁ ὑποπλοίαρχος εὐτόλμου ὢν χα-
ρακτῆρος ἤθελεν ἴσως ἐπιχειρηθῇ τὴν ἐξοδὸν, ἀλλὰ πι-
θανὸν πάλιν ἰδιαίτεραι ὁδηγίαι τοῦ Φουσσέ ὅστις προφα-
νῶς ἐπρόδιδε καὶ ἤθελε νὰ παραδώσῃ τὸν Αὐτοκράτορα
ἡνάγκαζον τὸν πλοίαρχον νὰ τηρῇ τοιαύτην διαγωγὴν. Ὅ-
πως καὶ ἂν ἔχη οὐδεμίαν ἐλπίς ὑπῆρχε ἐκ τῆς θαλάσσης·
ὁ Αὐτοκράτωρ τότε ἀπεβιάσθη εἰς τὴν Σεξτίαν.

Ἐὰν ἡ ἐντολὴ αὕτη ἀνεθέτετο εἰς τὸν ναύαρχον Βε-
ρουέλ, (Verhuël) ὅπως εἶχον ὑποσχεθῇ εἰς τὸν Αὐτοκρά-
τορα κατὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἀναχώρησίν του, ἡ ἐξοδὸς ἤ-
θελεν γείνει κατὰ πάσαν πιθανότητα, διότι καθ' ὅσον ἀ-
φορᾷ τὰ πληρώματα τῶν δύο φρεγατῶν ταῦτα ἦσαν πλή-
ρη ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἡ φρουρὰ τῆς νήσου Σεξτίας ἐσύγκειτο ἐκ χιλίων πεν-
τακοσίων ναυτῶν σχηματίζόντων ἐν ὠραιότατον τάγμα οὗ
τινος οἱ ἀξιωματικοὶ πλήρως ἀγανακτήσεως κατὰ τοῦ
πλοίαρχου τῶν φρεγατῶν, τοῦ ἀποποιουμένου νὰ ἐκβιάσῃ
τὴν ἐξοδὸν, ἐπρότεινον νὰ ὀπλίσωσι δύο ἀλιευτικὰ πλοιά-
ρια χιλίων πεντακοσίων τόνων χωρητικότητος ἕκαστον· οἱ
νέοι δόκιμοι ἠθέλησαν νὰ ὑπηρετήσουν ὡς ἀπλοὶ ναῦται,
ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ σχέδιον,
διεκλήρυξαν ὅτι ἦν δύσκολον νὰ ἐλλιμενισθῶσιν ἐν Ἀμερικῇ
χωρὶς νὰ προσεγγίσωσι εἰς κανένα λιμένα τῆς Ἰσπανίας ἢ
τῆς Πορτογαλλίας.

Ἐν τούτοις ὁ Αὐτοκράτωρ συνεκάλεσεν εἰδὸς τι συμ-
βουλίου ἐκ τῶν τῆς ἀκολουθίας του. Ἐν τῷ συμβουλίῳ
τούτῳ ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐλπίς περὶ φρεγα-
τῶν ἢ ἄλλων ὠπλισμένων πλοίων, ὅτι τὰ ἀλιευτικὰ πλοιά-
ρια οὐδεμίαν πιθανότητα ἐπιτυχίας παρείχον, διακινδυ-
νεύοντα ἢ νὰ συλληφθῶσιν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ὑπὸ τῶν
Ἀγγλῶν, ἢ νὰ περιπέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν συμμάχων.

(α) Κατ' ἰδίαν τοῦ Αὐτοκράτορος ὑπαγόρευσιν.

ὥστε δύο μέσα σωτηρίας ὑπάρχον εἰσέτι εἰς τὸν Αὐτοκράτορα· δηλαδή, ἢ νὰ ἐπανακάμψῃ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Γαλλίας καὶ δοκιμάσῃ τὴν τύχην τῶν ὀπλῶν, ἢ νὰ ζητήσῃ ἐν Ἀγγλίᾳ ἄσυλον. Καὶ ἐὰν μὲν τὸ πρῶτον ἐγένετο παραδεκτὸν, ὁ Αὐτοκράτωρ εὕρισκεν ἐτοιμοὺς χιλίους πεντακοσίους ναύτας πλήρεις ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως, ὁ δὲ διοικητὴς τῆς νήσου ὅστις ἦτο ἀρχαῖος ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Αἰγύπτου, ἀφοσιωμένος ὡσαύτως πρὸς τὸν Ναπολέοντα, ἤθελεν ἀποβιβασθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν χιλίων πεντακοσίων ἀνδρῶν εἰς Ῥόχεφορ, καὶ συνενωθῇ μετὰ τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως, ἥς τὸ πνεῦμα ἦν ὡσαύτως σύμφωνον, ἢ εὐδιάθετος φρουρά τῆς Ῥοχέλλης ἐκ τεσσάρων ταγματῶν Ἑλβετῶν συγκεκμημένη ἤθελεν προσκληθῇ καὶ τοιουτοτρόπως ἤθελεν συνενωθῇ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Κλωζέλ, (Clausel) τοῦ γενναίως ἀνθισταμένου ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ τῆς Βορδιγάλης, ἢ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Λαμάρκ (Lamarque) ὅστις εἶχεν πράξει θαύματα ἀνδρίας μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ τῆς Βανδέας (Vendée). Ἀμφότεροι οἱ τελευταῖοι οὗτοι στρατηγοὶ περιέμενον καὶ ἐπεπόθουν τὸν Ναπολέοντα, ὁ δὲ ἐμφύλιος πόλεμος ἤθελε διαδοθῇ τοιουτοτρόπως καθ' ἅπαν τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γαλλίας. Πλὴν οἱ Παρίσιοι ἦσαν κυριευμένοι, αἱ Βουλαὶ διαλελυμέναι, ἐξακύναι δὲ χιλιάδες ἐχθρῶν εὕρισκοντο ἤδη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Αὐτοκρατορίας· ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἀποτέλεσμα ἤθελε φέρει ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, εἰμὴ τὴν ἀπώλειαν ὅλων τῶν γενναίων Γάλλων τῶν εἰς τὸν Ναπολέοντα ἀφοσιωμένων, ἢ ἀπώλεια δὲ αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἐπαισθητὴ, ἀνεπανόρθωτος, καθὼ καταστρέφουσα τὸ μέλλον τῆς Γαλλίας καὶ οὐδὲν ἄλλο ὄφελος παρέχουσα τῷ Αὐτοκράτορι εἰμὴ συνθηκολόγησιν τινὰ ὑπὲρ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐχθρῶν του.

Ἀλλ' ὁ Ναπολεὼν παρησιεῖτο πλέον τῆς βασιλείας καὶ δὲν ἐζήτηι εἰμὴ ἀτάραχόν τι ἄσυλον· ἐφορικήαζεν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ θύσῃ ὅλους τοὺς φίλους του, νὰ γείνῃ αὐτὸς τῆς ἐρημώσεως τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τέλος νὰ στερήσῃ τὸ ἐθνικὸν κόμμα τῶν ἰσχυροτέρων στηριγμάτων του ἅτινα τάχιον ἢ βράδιον ἤθελεν παλινρθώσει τὴν δόξαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Γαλλίας, δι' ἐν τῷ μικρὸν ἀποτέλεσμα. Ἐπεθύμει νὰ ζῇ ὡς ἰδιώτης· ἡ Ἀμερικὴ ἦτο τὸ καταλλήλοτερον μέρος, τὸ μέρος τῆς ἐκλογῆς του· καὶ ἡ Ἀγγλία αὕτη μετὰ τῶν ἐδραίων νόμων τῆς ἠδύνατο νὰ καταστῇ διαμονή του. Φαίνεται δὲ κατὰ τὴν πρώτην συναπάντησίν μου μετὰ τοῦ πλοίαρχου Μαϊϋτλανδ ὅτι οὗτος ἠδύνατο νὰ μεταφέρῃ τὸν Αὐτοκράτορα μετὰ τῆς συνοδείας του ἐν Ἀγγλίᾳ ἵνα κατοικήσῃ ἐκεῖ ἐν ἀνέσει. Ἀφ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐτίθοντο ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Βρεττανικῶν νόμων, ὁ δὲ Ἀγγλικὸς λαὸς ὁ τοσοῦτον κηδόμενος τῆς δόξης, δὲν ἤθελε βεβαίως λείπει τοῦ νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης ἥτις παρίστατο ἀφ' ἐκυτῆς καὶ ἥτις ἤθελε χαράξει τὰς

λαμπροτέρας σελίδας τῆς ἱστορίας του. Ἀπεφασίσθη ὅθεν κοινῇ γνώμῃ νὰ ἐπιβιβασθῶμεν ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς μοίρας ἅμα ὁ Μαϊϋτλανδ ἀπεφαίνετο ὀριστικῶς ὅτι ἠδύνατο νὰ μᾶς δεχθῇ. Ἀπελθόντες ὅθεν παρὰ τῷ Ἀγγλῷ πλοίαρχῳ ἐπληροφορήθημεν ῥητῶς ὅτι οὗτος εἶχε πᾶσαν πληρεξουσιότητα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησίν του ἵνα δεχθῇ τὸν Αὐτοκράτορα ἐὰν οὗτος ἔστεργε νὰ ἐπιβιβασθῇ ἐπὶ τοῦ Βελλεροφώντος, καὶ τὸν μεταφέρῃ μετὰ τῆς συνοδείας του ἐν Ἀγγλίᾳ. (α)

Τότε ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπῆλθεν ἐπὶ τοῦ πλοίου, οὐχὶ ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἀναγκάζομενος, διότι ἠδύνατο κάλλιστα νὰ μείνῃ ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλ' ἵνα ζῇ ὡς ἀπλοῦς ἰδιώτης, ἵνα μὴ ἀναμιχθῇ τοῦ λοιποῦ εἰς τὰς ὑποθέσεις, καὶ πρὸ πάντων ἵνα μὴ περιπλέξῃ τὰ πράγματα τῆς Γαλλίας. Βεβαίως δὲν ἤθελε λάβει τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἂν ἐραντάζετο ποτὲ τὴν ἀνάνδρον ὑποδοχὴν ἣν τῷ ἐπεφύλαττον. Ἡ εἰλικρίνειά του ἦτο καταφανής, ἢ δὲ πρὸς τὸν Ἀντιβασιλέα ἐπιστολὴ του ἐδείκνυεν ἀρκούντως ὁποίαν πίστιν εἶχε πρὸς τοὺς Ἀγγλους. Πρὸς τούτοις, ὁ πλοίαρχος Μαϊϋτλανδ, πρὸς ὃν ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐκοινοποιήθη ἐπιστήμως, δὲν ἔφερε καμμίαν ἐπ' αὐτῆς παρατήρησιν, ἐπιδοκιμάσας καὶ καθιερώσας, οὕτως εἰπεῖν, τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκφραζόμενα αἰσθήματα.

Οὐεσσάν—Ἀγγλικά παράλια.

Κυριακὴ 23.—Περὶ τὰς τέσσαρας τῆς πρωΐας εἶδομεν τὸ Οὐεσσάν (Ouessant) τὸ ὅποιον εἶχομεν διαβῇ τὴν νύκτα. Καθόσον ἐπλησιάζαμεν εἰς τὴν Μάγχην, Ἀγγλικά δίκροτα καὶ φρεγάται ἀνῆρχοντο καὶ κατήρχοντο καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Περὶ τὴν νύκτα ἐφθάσαμεν ἀντικρὺ τῶν ἀγγλικῶν ἀκτῶν.

(Ἀκολουθεῖ)

(α) Τέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν Ἀπομνημονευμάτων καὶ δέκα ἔτη μετὰ τὰ διηγούμενα, ὁ πλοίαρχος Μαϊϋτλανδ ἐδημοσίευσεν τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐπιβιβάσεως τοῦ Ναπολέοντος ἐπὶ τοῦ πλοίου ὡς καὶ τὴν ἐν αὐτῷ διαμνην του· ἡ ἐκθεσις αὕτη καθ' ὅλα σχεδὸν σύμφωνος μετὰ τῶν Ἀπομνημονευμάτων, κατὰ τοῦτο μόνον διέφερεν, τὴν ὀλίγην εἰλικρίνειαν μεθ' ἧς προσεφέρθησαν ἡμῖν.

Τοῦτο ζωηρῶς καὶ ἀκαταμαχῆτως ἀπέδειξεν ὁ λαμπρύνων τὸν νομικὸν ἡμῶν σύλλογον Κύριος Βάρτ (Barthe), ὅστις μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 ὑπῆρξεν ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης καὶ πολλάκις σφραγιδοφύλαξ.